

300
МИЛЬ
НА
СХІД

Богдан Коломійчук

300 МИЛЬ НА СХІД

Львів
Видавництво Старого Лева
2021

УДК 821.161.2-312.6
К 61

Богдан Коломійчук

К 61 300 миль на схід [Текст] : роман / Богдан Коломійчук. — Львів : Видавництво Старого Лева, 2021. — 320 с.

ISBN 978-966-679-975-6

«300 миль на схід» — новий історично-кримінальний роман Богдана Коломійчука.

Відень, 1920 рік. В Австрії післявоєнна економічна та політична криза. Вулиці щоразу спалахують комуністичними демонстраціями. Директорові віденської поліції надходить повідомлення про те, що одночасно дві молоді держави, Польська Республіка і Радянська Росія вимагають видачі такого собі Адама Вістовича, оберкомісара, що походить з галицького Лемберга. Чому скромний поліціант зацікавив найвищі дипломатичні кола? Чи вдасться уникнути міжнародного конфлікту? І що врешті комісарові приготувала доля і буремний початок XX століття?

УДК 821.161.2-312.6

© Богдан Коломійчук, текст, 2021
© Тетяна Омельченко, обкладинка,
дизайн серії, 2021
© Видавництво Старого Лева, 2021

ISBN 978-966-679-975-6

Усі права застережено

*“Ich glaube, der Krieg hat uns verdorben.
Gestehen wir, dass wir zu Unrecht zurückgekommen sind.
Wir wissen so viel wie die Toten, wir müssen uns aber dumm stellen,
weil wir zufällig am Leben geblieben sind...”*

Joseph Roth «Zipper und sein Vater»

*«Думаю, що війна зіпсувала нас.
Визнаймо, що ми дарма повернулись додому.
Ми знаємо стільки ж, як загинули, а мусимо вдавати дурних,
тому що випадково лишилися живі...»*

Йозеф Рот «Ціппер та його батько»
(Переклад Євгена Поповича)

I

Відень
29 жовтня 1920 року

О пів на одинадцяту вечора у просторій, тьмяно освітленій почекальні був лише один відвідувач. Чоловік сидів на гнутому стільці «*Gebrüder Thonet*»¹, ліктем спираючись на край столика. На столику парувач чай у зграбному порцеляновому горнятку та лежало кілька свіжих газет. Утім, оскільки в залі горіла тільки одна з трьох жирандолей, світла для читання було замало.

Хоча відвідувач і не читав би. Не тому, що його не цікавила віденська преса, якраз навпаки: він добре знав, про що сьогодні написали всі ці «*Wiener Zeitung*», «*Neue*

¹ «*Gebrüder Thonet*» – легендарна австрійська фірма-виробник меблів, заснована у XIX ст.

Freie Presse», «*Der Morgen*» та інші. Кожен свій ранок директор віденської поліції Йоганн Шобер розпочинав із газетних новин. Він читав їх ще до сніданку, між сьомою та сьомою тридцять, у своєму помешканні на Куррентгас-се. Потім снідав, як завжди, яечнею та свіжою булочкою з джемом, випивав міцну чорну каву і вирушав на службу. Ба більше, до вечора, після чергового поліцейного дня, директор знав переважну частину того, що вранці з'явиться на газетних шпальтах.

Стрілки старого масивного «*Junghans*»¹, що висів на стіні якраз навпроти Шобера, відрахували ще п'ять хвилин, коли двері зі скрипом відчинилися, і досередини зайшла тендітна молода секретарка. Винувато посміхаючись, дівчина підійшла до відвідувача. В руках вона тримала невеличку тацю, на якій перед тим принесла гостеві чай. Тепер там було пуделко з сигарами, гільйотинка і бензинова запальничка.

— *Herr Bundeskanzler*² просить вибачення, що досі не прийняв вас, — промовила дівчина застудженим хрипливатим голосом. — На жаль, він досі має телефон із президентом...

Шобер мимоволі придивився до її вбрання — чи не занадто воно легке, як для цієї пори й досить прохолодного приміщення. Проте секретарка мала на собі теплий габардиновий костюм із довгою спідницею й щільним піджаком із трохи заокругленими плечима. З-під нього визирала білосніжна блузка, а на шиї дівчина мала зав'язану шовкову хустинку.

¹ «*Junghans*» — давня марка швейцарських годинників.

² *Herr Bundeskanzler* (нім.) — пан канцлер.

— Втім, думаю, панове невдовзі завершать розмову, — додала вона.

— А вам хіба не час додому? — запитав Шобер.

На обличчі секретарки з'явився вираз непідробного й глибокого подиву.

— Як я можу піти, коли *Herr Kanzler* досі працює? — сказала вона.

«Авжеж, — подумав директор поліції, — тільки на такій напівбезглузді відданості зараз все у Відні й тримається. Хоча, мабуть, не лише у Відні, а й у цілій Австрії...»

— *Herr Kanzler* попросив почастувати вас сигарою на знак вибачення, — продовжила секретарка.

— Як же він попросив, якщо весь час зайнятий теревеннями? — сміючись запитав Шобер, хоча відповідь була очевидна. Авжеж, якщо працюєш зі своїм шефом щодня з ранку до пізнього вечора, то врешті для комунікації вистачає погляду або жесту.

Директор поліції, втім, охоче взяв сигару, обітнув її край на гільйотині та, клацнувши запальничкою, з приємністю закурив. Це був по-справжньому щедрий частунок. Востаннє йому доводилось смакувати сигарою, здається, ще до війни чи принаймні в році п'ятнадцятому або шістнадцятому, доки в крамницях ще зберігалися старі запаси. Пізніше, коли ті закінчились, їх вже не поновлювали. Під час війни жодні постачання з-за океану не надходили, а після капітуляції, у зголоднілій столиці навіть аристократи воліли витратити гроші на речі значно необхідніші ніж дорогі сигари. Зник попит, зникла і пропозиція. У крамницях лежав переважно дешевий тютюн, а з кращого траплялися міцні австрійські цигарки «*Nil*», німецькі «*Eckstein*» або французькі «*Gauloises*».

— Чай вам не засмакував? — запитала дівчина, вказавши поглядом на майже повну чашку.

«Ні, — ледь не вирвалося у Шобера, — бридкий ерзац, на відміну від сигари. Навіть у почекальні канцлера».

Директор поліції натомість лише вдихнув повітря, ніби збирався щось сказати, але за мить без жодного слова видихнув. Вийшло щось на кшталт глибокого і скрушного зітхання. Тоді секретарка поставила чай на тацю й попрямувала до дверей, а Шобер і далі німував, проводжаючи її поглядом крізь свої делікатні окуляри в дротяній оправі, а на його широкому обличчі, прикрашеному акуратною борідкою та злегка підкрученими вусами, відбилось чи то зніяковіння, чи то замилювання юною особою та її граційною ходою.

Біля самих дверей мало не сталася неприємна колізія: до почекальні несподівано зайшов канцлер, ледь не вибивши тацю з рук своєї вірної секретарки. Дівчина скрикнула, але зуміла втримати свою ношу, хоч недопитий чай таки розплескався.

— Ох, вибачте, фройляйн! — вигукнув її шеф високим винуватим голосом. — Я зайшов не з тих дверей... Вибачте, заради Бога!

Таки справді. Зазвичай Карл Реннер виходив зі свого кабінету через службовий вихід, а тут вирішив, вочевидь, якнайшвидше побачитись із гостем. У руках він тримав пальто й капелюх, які свідчили про те, що розмова з президентом нарешті закінчилася і Його Ексценція збираються якнайшвидше покинути місце служби.

— Це все ви винні, Йоганне! — додав він із деякою театральністю, вочевидь, щоб перевести ситуацію на жарт. — Гребуєте нашим пролетарським чаєм, через що